

COOPERATION RELATIONS WITH QATAR IN UZBEKISTAN'S FOREIGN POLICY STRATEGY

Khusnorakhan S. Atakhanova

Master's student

Tashkent State University of Oriental Studies

Tashkent, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: memorandum, investment, Doha, inter-parliamentary relations, capital, modernization, infrastructure, Gulf countries, transport-logistics, tourism, gross domestic product.

Received: 28.04.24

Accepted: 30.04.24

Published: 02.05.24

Abstract: The Republic of Uzbekistan is establishing friendly and peaceful relations with many developed countries of the world as much as possible for economic growth, ensuring people's well-being and development in cultural and humanitarian spheres. This article discusses cooperation relations with Qatar within the framework of the foreign policy strategy of Uzbekistan. Also, the diplomatic and economic relations between the countries are widely covered.

O'ZBEKISTON TASHQI SIYOSIY STRATEGIYASIDA QATAR BILAN HAMKORLIK MUNOSABATLARI

Husnoraxon S. Ataxanova

Magistratura talabasi

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

Toshkent, O'zbekiston

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: Memorandum, investitsiya, Doha, parlamentlararo aloqalar, kapital, modernizatsiya, infratuzilma, transport-logistika, turizm, yalpi ichki mahsulot.

Annotatsiya: O'zbekiston Respublikasi iqtisodiy o'sish, xalq farovonligini ta'minlash hamda madaniy-gumanitar sohalarida rivojlanish uchun imkon qadar dunyoning ko'plab rivojlangan davlatlari bilan do'stlik va tinchlik aloqalarini yo'lga qo'yimoqda. Ushbu maqolada O'zbekiston tashqi siyosati strategiyasi doirasida Qatar bilan hamkorlik munosabatlari muhokama qilinadi. Shuningdek, davlatlar o'rtasidagi diplomatik va iqtisodiy aloqalar keng yoritib berilgan.

ОТНОШЕНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА С КАТАРОМ ВО ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКОЙ СТРАТЕГИИ УЗБЕКИСТАНА

Хуснорахан С. Атаханова

студент магистратуры

Ташкентский государственный университет востоковедения

Ташкент, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: меморандум, Доха, инвестиции, межпарламентские отношения, капитал, модернизация, инфраструктура, транспортно-логистика, туризм, валовой внутренний продукт.

Аннотация: Республика Узбекистан устанавливает дружественные и мирные отношения со многими развитыми странами мира, максимально для экономического роста, обеспечения благосостояния народа и развития в культурно-гуманитарной сфере. В данной статье рассматриваются отношения сотрудничества с Катаром в рамках внешнеполитической стратегии Узбекистана. Также широко освещаются дипломатические и экономические отношения между странами.

KIRISH

Zamonaviy jahon siyosati davlatlar o'rtasidagi munosabatlarning doimiy o'zgarishlari va dinamikasi bilan tavsiflanadi. O'zbekiston jahon miqyosidagi subyekt sifatida o'zining tashqi siyosat strategiyasini faol shakllantirmoqda, turli davlatlar bilan aloqalarni mustahkamlashga e'tibor qaratmoqda.

ASOSIY QISM

Diplomatik munosabatlar tarixi borasida so'z borganda O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi diplomatik aloqalar XX asr oxirida, O'zbekiston 1991 yilda mustaqillikka erishganidan so'ng shakllana boshladi.

Bu davrda ikki davlat o'rtasida o'zaro qo'shimcha hamkorlik va do'stona munosabatlar rivojlandi. Har ikki davlat o'zaro manfaatli aloqalarni o'rnatish va rivojlantirishga tayyor ekanliklarini bildirdilar, bu esa har ikki poytaxtda elchixonalar va diplomatik vakolatxonalarning tashkil etilishiga sabab bo'ldi. 2000-yillar boshida Dohada O'zbekiston ning Qatardagi elchixonasi ochilgan bo'lib, Qatarning Toshkentdagi elchixonasi ham shu davrda o'z faoliyatini boshlagan. Bu voqea ikki davlat o'rtasidagi hamkorlikning shakllanishi va rivojlanishida muhim bosqich bo'ldi. O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlarning iqtisodiy yo'nalishi hamkorlikning asosiy yo'nalishi hisoblanadi. Davlatlar o'rtasidagi diplomatik aloqalar, eng ko'p iqtisodiy sohada, ayniqsa investitsiyalar sohasida namoyon bo'lib, mamlakatlarning siyosiy dialogi va muzokaralar olib borgan urushsizlik, diniy va madaniy munosabatlar va regional islohotlar hamda ikki mamlakatning mustaqilliklarini hurmat qilish prinsiplari asosida binoan

o'zgarib borayotgan, doimiy rivojlanayotgan aloqalar hisoblanadi. Ayniqsa Savdo va tijorat aloqalarining kengayishi, qurilish va transport sohalarida amalga oshirilayotgan ko'p tomonlama loyihalar o'zaro hamkorlikni rivojlantirishga yo'l ochdi.

O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlar, ikki mamlakatning iqtisodiy va siyosiy yo'nalishlarini keng doirasida rivojlanib kelmoqda. Bu mamlakatlar o'rtasidagi hamkorlikning asosiy yo'nalishi, ularning iqtisodiy yo'nalishlarini mustahkamlash, investitsiyalar olish va savdo munosabatlarini rivojlantirish bilan bog'liq. Qatar – jahon miqyosida gaz va neft eksport qiluvchi eng katta davlatlardan biri sifatida, energiya resurslari daromadlarining yuqori darajada bo'lishi uchun iqtisodiy mablag'larga ega. O'zbekiston esa, mamlakatning rangli metal, uran, xlor va boshqa qimmatbaho tabiiy resurslari orqali qisqa muddatda ekspert qilishi mumkin bo'lgan muhim o'laroq iqtisodiy potensialga egadir.

O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlar, ularning bir-biriga qo'llab-quvvatlash va iqtisodiy aloqalarini rivojlantirish yolg'usi orqali yanada kuchliroq bo'lishiga yo'l ochadi. O'zbekiston oilaviy va texnologik sektorlarda Qatar bilan hamkorlik qilish orqali innovatsion yondashuvlarni rivojlantirishi mumkin. Bu, zamonaviy sanoat sohasida rivojlanayotgan O'zbekiston uchun yangi imkoniyatlar ochadi. Qatar esa, O'zbekiston uchun investitsiyalarni jalb etish orqali mamlakatning iqtisodiy va infrastrukturaviy rivojlanishini oshirishda muhim bir partnyor bo'lishi mumkin. Shuningdek, turizm sohasida Qatarning xavfsiz va ko'proqgina mamlakati sifatida O'zbekiston ga turistlarni jalb etish orqali iqtisodiy ko'plab yonalishlarni rivojlantirishi mumkin.

Shu bilan birga, bu ikki mamlakat o'rtasidagi munosabatlar, ikki yirik iqtisodiy aktyor o'rtasidagi ishonch va intilishni oshirishda muhim ahamiyatga ega. Bu munosabatlar, o'zaro xamkorlik, ma'naviy do'stlik va iqtisodiy ko'priklarni kuchaytirish orqali o'zbek va qatari xalqlari uchun yangi imkoniyatlar yaratishda katta ro'l o'ynaydi.

Respublikamiz va Qatar o'rtasidagi munosabatlar, na faqat iqtisodiy yo'nalishlarda, balki madaniyat va ta'lim sohasidagi hamkorlikda ham katta o'rin tutmoqda. Bu ikki mamlakat o'rtasidagi madaniyat va ta'lim munosabatlari, o'zbek va qatari xalqlari o'rtasidagi dostlik va bilim almashishini kuchaytirib kelmoqda. Madaniyat sohasida, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlar, milliy tarix, adabiyot, san'at va madaniyat sohasida o'zaro ko'priklarni rivojlantirishda katta ro'l o'ynaydi. Mamlakatlar o'rtasida madaniyat almashtirish dasturlari, qatari muzeylarida O'zbekdan olib kelgan qimmatbaho asarlar, konsertlar, teatrlar va tanlovlarning o'tkazilishi yordamida bu munosabatlar kuchayib boradi.

Ta'lim sohasida ham, Qatar hamkorlik munosabatlari muhim o'rin tutadi. Bu mamlakatlar o'rtasida ta'lim sohasida o'quv usullari, talabalarni almashish va ilmiy tadqiqotlarni amalga

o'shish bo'yicha almashtirishlar amalga oshirilmoqda. Ta'lim sohasidagi munosabatlar, o'zbek va qatari o'quv markazlari va universitetlari o'rtasida ilmiy ko'rishuvlar, talabalar almashishi va o'quv jarayonlarini mustahkamlash uchun imkoniyatlarni yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Shu bilan birga, madaniyat va ta'lim sohasidagi hamkorlik, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlarining o'zaro yaqinroq bo'lishini, insonlararo aloqalarni kuchaytirishni va o'zbek va qatari xalqlari o'rtasidagi do'stlikni yanada mustahkamlashda katta o'rin tutadi. Bu munosabatlar, o'zbek va qatari xalqlarining bir-biriga oid tarixiy, madaniy, ilmiy va ma'naviy boyliklarni baholash, qadriyat berish va o'zaro g'amxo'rlikni rivojlantirishda muhim darajada ishtirok etmoqda.

O'zbek va Qatari xalqlari o'rtasidagi do'stlik, yillar o'tgan holda rivojlanib kelmoqda. Bu do'stlik, diplomatik aloqalar, iqtisodiy hamkorlik, madaniyat almashtirish va insonlararo munosabatlar orqali kengayib bormoqda. Ammo, bu dostlikni yanada mustahkamlash uchun bir nechta muhim yo'nalishlar mavjud:

Insonlararo Aloqalar va Obro'lar: O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi insonlararo munosabatlar va do'stlikni kuchaytirishda asosiy o'rin egallaydi. Xalqlar o'rtasidagi mustahkam do'stlik uchun tarixiy, madaniy, madaniyat almashtirish, turizm va sport tadbirlari, shuningdek, o'quv-uslubiy almashishlar keng qamrovda yuzaga chiqadi.

Davlatimiz va Qatar o'rtasidagi iqtisodiy aloqalar, do'stlikni yanada rivojlantirishning muhim vositasi hisoblanadi. Investitsiyalar, savdo munosabatlari va iqtisodiy loyihalar orqali ikki mamlakat o'rtasidagi munosabatlar kengayib bormoqda.

Madaniyat va san'at sohasidagi almashishlar, o'zbek va qatari xalqlari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishda katta ro'l o'ynaydi. Tanlovlarning o'tkazilishi, muzeylar o'rtasidagi asarlar almashtirilishi va qatari san'atining O'zbekiston ga taqdim etilishi, do'stlik va aloqalarni kuchaytirishda muhim o'rin egallaydi.

Turizm sohasidagi aloqalar va sport munosabatlari, o'zbek va qatari xalqlari o'rtasidagi bog'liqlikni kuchaytirishda muhim ro'l o'ynaydi. O'zbekiston ning go'zal shaharlari, qadimiy shaharlar, tabiat manzaralari va Qatarning yuqori standartga ega turizm ob'ektlari, turistlar o'rtasidagi munosabatlarni rivojlantirishda muhim imkoniyatlarni yaratmoqda.

Diplomatik munosabatlar va diplomatik muzokaralar, o'zbek va qatari xalqlari o'rtasidagi do'stlikni oshirishda asosiy vositalardan biri hisoblanadi. Yillar davomida o'tkazilayotgan davlat rahbarlarining uchrashuvlari va diplomatik tadbirlar, ikki mamlakat o'rtasidagi yaxshi aloqalarni mustahkamlashda katta ahamiyatga ega.

Bularning barchasi, O'zbek va Qatari xalqlari o'rtasidagi do'stlik va hamkorlikni yanada mustahkamlash uchun zarur asosiy yo'nalishlar hisoblanadi. Bu yo'nalishlar orqali ikki mamlakat o'rtasidagi aloqalar kuchayib borka, yanada barqaror va mustahkam bo'ladi.

Diplomatik aloqalar ikki davlat o'rtasidagi huquqiy hamkorlikni ham o'z ichiga olgan. Qatardagi O'zbekiston elchixonasi va O'zbekiston dagi Qatarning elchixonasi, ikki davlat fuqarolarining huquqiy himoyalashini ta'minlash maqsadida amalga oshirilayotgan tadbirlarda birinchi bor tajriba almashgan.

Jamiyat va davlat boshqaruvlarining qatlamida, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi diplomatik aloqalar, o'zaro foydali va mustahkam munosabatlarni rivojlantirish uchun samarali qadam bo'lgan. Ikki davlat o'rtasidagi hamkorlik, o'zaro foyda va tinchlikni ta'minlash, regional islohotlarni takomillashtirish va dunyo jamiyatiga qatnashish asosida kengaymoqda. Qatordan O'zbekiston ga kiritilayotgan investitsiyalar, qurilish, transport, energiya sohasi va boshqa sohalar bo'yicha ijtimoiy-moliyaviy aloqalarni oshirish uchun amalga oshirilgan bir qator loyihalarda samarali ishlab chiqildi. Ikki davlat savdo-iqtisodiy aloqalarni faol rivojlantirmoqda, qo'shma sarmoyaviy loyihalarni, ayniqsa, energetika va boshqa muhim tarmoqlarda amalga oshirishga intilmoqda. O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlarda iqtisodiy hamkorlik muhim o'rin tutadi. Ikki davlat ham turli sohalarida savdo, sarmoyaviy va qo'shma loyihalarni rivojlantirishga qiziqish bildirmoqda. O'zbekiston va Qatarning o'rtasidagi iqtisodiy hamkorlik o'zaro samarali va ko'p tomonlama bo'lib rivojlanmoqda. Ikki davlatning birligida olib borgan turmush tarixi, iqtisodiy hamkorlik va boshqa sohalar bo'yicha mazmunli munosabatlar shakllangan. Bunda energetika, transport infratuzilmasi, qishloq xo'jaligiga alohida e'tibor qaratilmoqda.

O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi iqtisodiy hamkorlikning asosiy qismi investitsiyalar sohasiga tegishli. Qatardagi investitsiyalar O'zbekiston da va qatordan kelib chiqadigan investitsiyalar ko'rsatkichlari oshirilmoqda. Shu bilan birga, ikki davlat o'rtasida doimo rivojlanayotgan tijorat hamkorligi tushunchasi tana boshlanmoqda.

Energetika sohasida o'zbek -qatar hamkorligi e'tiborli darajada rivojlanmoqda. Qatordan O'zbekiston ga qaz tashish va qazni joriy qilish loyihalari amalga oshirilmoqda. Bu loyihalar energiya xavfsizligini ta'minlash, energiya iste'molchilari va tadbirkorlarga xizmat ko'rsatish maqsadida amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston va Qatarning o'rtasidagi iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirishda savdo munosabatlari va loyihalar muhim ahamiyatga ega. Savdo urnlarining almashtirilishi, transport tarmoqlari va savdo infrastrukturasini loyihalari hamkorlikning muhim qismlari hisoblanadi.

O'zbekiston va Qatarning o'rtasidagi iqtisodiy hamkorlikda qishloq xo'jaligi sohasi ham o'zini o'z ichiga olgan joyni egallaydi. Ikkala mamlakat qishloq xo'jaligi sohasidagi tajribasini almashish, uning modernizatsiyasini va yangi texnologiyalarini qo'llash orqali bu sohani rivojlantirishga qaratilgan. O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi iqtisodiy hamkorlikning rivojlanishiga rag'batlantirilmoqda va bu ikki davlat uchun ko'p imkoniyatlarni o'z ichiga olmoqda. Hamkorlikni yanada rivojlantirish va kengaytirishga qaratilgan strategiyalar bu mamlakatlarning iqtisodiy va sotsial rivojlanishiga samarali ko'mak berishdir.

XXI - asrning boshlarida davlatlar o'rtasidagi munosabatlarning o'zaro mazmuni va ko'rsatkichlari kengaymoqda. Madaniyat va ta'lim sohasidagi hamkorlik, davlatlar orasidagi do'stona aloqalarni rivojlantirish, insonlarning bilim, san'at, va ma'naviyatni almashishini ta'minlashning muhim jihatlaridan biridir. O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlar ham, madaniyat va ta'lim sohasidagi hamkorlikni kengaytirishda katta ahamiyatga ega bo'lib, ularning rivojlanishi va o'zaro bahramand bo'lishi uchun samarali yondashuvdir.

Madaniyat va ta'lim sohasidagi hamkorlik ham O'zbekiston -Qatar munosabatlarining muhim elementi hisoblanadi. Talabalar almashinuvi, madaniy tadbirlar va ko'rgazmalar tashkil etilishi xalqlar o'rtasidagi o'zaro hamjihatlikni chuqurlashtirish, do'stlik rishtalarini mustahkamlashga va ikki mamlakat san'atkorlari, adiblar va ijodkorlar o'z ishlarini ko'rsatish, o'zaro ta'lim va tajriba almashish imkoniyatiga ega bo'lib, o'zbek va qatar jamoalarining madaniy bog'lanishini kuchaytirishga xizmat qilmoqda. O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi universitetlar o'rtasidagi hamkorlik, ilmiy tadqiqotlar o'tkazish, talabalarni almashish, o'qituvchilar almashishini ta'minlash orqali samarali rivojlanmoqda.

Bu orqali, ikki mamlakatning ilmiy-pedagogik potentsiali o'zaro tanishuv va tajribalar almashish yuli bilan rivojlanmoqda. O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi madaniyat va ta'lim sohasidagi hamkorlik, ikki mamlakatning ilmiy-pedagogik, madaniy, san'at va adabiyot sohalarida rivojlanishini ta'minlashda muhim vazifa bajaradi. Madaniyat va ta'lim sohasidagi hamkorlikning kengayishiga qaratilgan strategiyalar, ikki mamlakat o'rtasidagi o'zaro fohishalikni kuchaytirishda va do'stona munosabatlarini rivojlantirishda katta rol oynaydi. Bu hamkorlik, o'zbek va qatari jamoalari o'rtasidagi o'zaro tushuncha va qo'shimcha yaxinlashishni ta'min etadi. Keyingi bosqichda, madaniyat va ta'lim sohasidagi hamkorlikni yanada rivojlantirish, o'zaro fikr almashish va ilmiy-badiiy tanishtirishda yangi yondashuvlar va dasturlar rivojlanishi kutilmoqda.

O'zbekiston va Qatar Birlashgan Millatlar Tashkiloti, Islom konferensiyasi tashkiloti kabi xalqaro tashkilotlar doirasida faol hamkorlik qilib kelmoqda. Har ikki davlat nizolarni tinch yo'l

bilan hal etish va xalqaro xavfsizlikni ta'minlash sohasidagi hamkorlik tamoyillarini qo'llab-quvvatlaydi.

Har ikki tomon ham munosabatlarni, ayniqsa, iqtisodiy sohada chuqurlashtirishga tayyorligini ko'rsatmoqda. Madaniy almashinuv va ta'lim dasturlariga e'tibor ham mamlakatlar o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

O'zbekiston va Qatar bugungi kunda, iqtisodiy, siyosiy, madaniy va insonlararo sohalarida yaxshi o'rin tutayotgan mamlakatlar hisoblanadi. Har ikki mamlakat ham o'zining mustaqil davlatligi, ularga o'zaro foydali hamkorlik munosabatlari bor. Iqtisodiy sohada, Qatar yirik neft va gaz eksportchisi sifatida dunyoda taniladi. Bu energetik resurslar, mamlakatga kuchli iqtisodiy rivojlanishni ta'minlaydi. Ular O'zbekiston bilan iqtisodiy aloqalarni rivojlantirishda ham qatnashishmoqda. O'zbekiston esa o'zining tabiiy resurslari va moliyaviy potentsialiga asosan rangli metal, qog'oz, xlor, uran va boshqa xom ashyo resurslari bilan boy bosqichda qiziqib kelmoqda. Bu ikki mamlakat o'rtasidagi savdo munosabatlari va investitsiyalar kengayib bormoqda.

Siyosiy sohada, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlar muhim ahamiyat kasb etib kelmoqda. Ikki mamlakatning rahbarlari o'rtasidagi muzokaralar, tashqi ishlar masalalari, diplomatiya sohasida hamkorlikni yanada kuchaytirish yo'llari xar tomonlama manfaatli yo'llarini qidib amalga oshirib kelinmoqda.

Madaniy sohada ham, Qatar bilan munosabatlar hayotiy ahamiyatga ega. Madaniy almashtirish dasturlari, san'at va madaniyat festivali munosabatlari o'zbek va qatari xalqlari o'rtasidagi dostlik va hamkorlikni kuchaytirishda o'z ahamiyatini ko'rsatmoqda.

Xalqaro munosabatlar sohasida ham, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlar sodir bo'layotgan. Turizm, ta'lim olish, akademik almashishlar va boshqa ko'plab sohalar orqali ikki mamlakatning o'zaro aloqalari kuchayib borayotgan.

Barcha ko'rsatilgan omillar, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlarining o'zaro hamkorlikni kuchaytirishga qaratilgan qulay imkoniyatlardan faqat bir qismidir. Ikki mamlakat o'rtasidagi munosabatlar va hamkorlikni yanada rivojlantirish uchun, barcha sohalarida ko'rsatilayotgan harakatlar kengayib bormoqda. Bu esa, iqtisodiy, siyosiy, madaniy va insonparvarlik kabi jabxalarda mustahkam do'stlikning kengayib borishini ta'minlaydi.

O'zbekiston va Qatar diniy sohalarida o'zaro aloqalarni mustahkamlash va hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan bir qancha qator faoliyatlar orqali birgalikda ishlaydi. Diniy sohalarida ko'rsatilayotgan eng muhim faoliyatlar diniy ilm-ma'rifiy almashishlar va dinshunoslik o'quv markazlari orqali o'tkaziladi. Bu tashkilotlar o'zbek va qatari mutaxassislar o'rtasida ilmiy ta'minoti oshirib, madaniy munosabatlar o'zaro mustahkamlashga xizmat qiladi. Haqiqatan ham,

O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi diniy sohada ilmiy tadqiqotlar va bayonotlar ko'p o'tkazilmoqda. Bu ilmiy faoliyatlar, diniy madaniyatlar, adabiyotlar, adatlar va qadriyatlar, shuningdek, ijtimoiy va iqtisodiy o'zgarishlar haqida ko'proq ma'lumotlar olish, tushunchalarni oshirish va diniy munosabatlarni kuchaytirish uchun muhimdir. Quyidagi misollar bu yo'nalishda O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi ilmiy tadqiqotlar va bayonotlarni ko'rsatadi:

Diniy madaniyat va tarixiy tadqiqotlar, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi diniy sohalarda o'zaro munosabatlarni o'rganish, tahlil qilish va tushunchalar oshirish uchun muhimdir. Bu tadqiqotlar, qadimiy diniy adabiyotlar, tarixiy maqolalar, arxiv materiallari va qadimiy diniy turmush tarzi haqida ma'lumotlarni olishda yordam beradi.

Ilmiy tadqiqotlar diniy sohalarda, diniy texnikalar, da'vatchilik va diniy madaniyatlar sohasidagi yangiliklar va rivojlantirilgan uslublar haqida ma'lumotlar to'plash uchun ham amal qiladi. Bu tadqiqotlar, diniy ta'lim, faoliyatlar va ijtimoiy tajribalar sohasidagi ilmiy ishlar yordamida insonlarga diniy ma'lumotlar olishda yordam beradi. Qur'on va Hadislar tafsilotlarining diniy sohalarda o'qitilishi va tushunchalarni tahlil qilish, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi ilmiy tadqiqotlar va bayonotlar orqali o'rganiladi. Bu tarzda ilmiy faoliyatlar, diniy matnlarni tafsilotlariga ko'rib chiqish, o'qish va tushunish uchun zarurdir.

Diniy antropologiya va sotsiologiya sohasidagi ilmiy tadqiqotlar, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi diniy sohalarda ijtimoiy tajribalarni o'rganish va tahlil qilishga yo'l qo'yadi. Bu tadqiqotlar, jamiyatda diniy oqimlar, diniy amallar va odatlar, shuningdek, jamiyatdagi diniy jamoatchilikning o'zgarishi haqida tushunchalarga oydinlik kiritishda muhimdir.

Shunday qilib, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi diniy sohada ilmiy tadqiqotlar va bayonotlar, diniy madaniyat va tushunchalar o'rtasidagi munosabatlarni kuchaytirishda muhim rol o'ynaydi. Bu ilmiy faoliyatlar, o'zbek va qatari xalqlari o'rtasidagi do'stlik va hamkorlikni yanada rivojlantirishga ko'maklashadi. O'zbekiston va Qatarning o'rtasidagi iqtisodiy, madaniy, va diplomatik aloqalar yakunlangan hisoblanadi. Ularning munosabatlari va hamkorliklari 1992 yilda diplomatik aloqalar o'rnatgan bo'lsa bugungi kunda ular orasidagi diplomatik munosabatlar, elchixonalarni ochish, diplomatik delegatsiyalar almashish va sifatli vizitlar, masalan, davlat rahbarlarining qarshiliklari orqali mustaqillikka ega bo'lgan. Bu diplomatik munosabatlar, ikki mamlakat o'rtasidagi munosabatlarni kengaytirish, qat'iyat bilan saqlab qolish, madaniy almashtirish, siyosiy-savdo aloqalarini rivojlantirish uchun muhimdir.

Iqtisodiy Hamkorlik borasida so'z borganda O'zbekiston va Qatarning iqtisodiy hamkorliklari murakkabliklarga ega bo'lsa-da, ular iqtisodiy sohada bir-biriga qiziqish, muvofiq ko'rsatkichlarni o'z ichiga olaishini takidlash lozim. Qatarning gaz, neft va energiya resurslari O'zbekistonga import qilinganligi sababli, bu iqtisodiy munosabatlarni kuchaytiradi. Bunday

munosabatlar, iste'molchilar, eksport-import, investitsiyalar va bir-biriga yo'naltirilgan loyihalar orqali olib boriladi.

Investitsiyalar borasida esa Qatarning iqtisodiy kuchining katta qismi neft va gazdan olingan daromadga asoslangan. Shuningdek, ular xalqaro savdo va investitsiyalar sohasida ham faolroq ishtirok etishadi. Bu bilan birga, O'zbekiston iqtisodiy va iste'molchilarga qiziqish, shuningdek, mamlakatning rivojlanayotgan sohalari, masalan, to'qimachilik, turizm va energiya sohasidagi investitsiyalar qatorda ommalashtirilmoqda.

Madaniy munosabatlarda O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi madaniy almashtirish o'zbek va arab millatlari o'rtasidagi tarixiy, madaniy va san'at asoslarini o'rganish, o'zaro tanishish uchun o'zgartirilmoqda. Bu qatorda akademik almashtirish yaniy ilm va fan borasidagi munosabatlar, turizm sohasidagi o'zaro almashtirish, san'at ustalari a'loqalari fikr almashishlari, hamda o'zbek va qatar oilalari o'rtasidagi aloqalar o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish kabi ko'rsatkichlarni o'z ichiga oladi.

Regional Hamkorliklarga etiborni qaratadigan bo'lsak O'zbekiston va Qatarning regional tashkilotlari borasida masalan, O'zbekiston, Qatordan tashqarida turar joyga ega bo'lgan SSSRning avlodida bir qator tashkilotlarida hamkorlik qilishlari ham muhimdir. Ularning hamkorliklari regional barqarorlik, ommaviy xavfsizlik, iqtisodiy va iqtisodiy kengaytirish, xalqaro xavfsizlik va boshqa ko'rsatkichlarga ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Yana qo'shimcha, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlarning kelajakda qanday rivojlanishi, ularning regional va xalqaro ko'rsatkichlarga qanday ta'sir ko'rsatishi kuzatilishimiz mumkin.

Qatar bugungi kunda xalqaro maydondagi o'zni juda muhimdir va uning munosabatlari barja sohada mavjud. O'zbekiston va Qatarning o'rtasidagi munosabatlar esa bir necha sohalarga doir bo'lgan o'zgarishlar bilan ajralib turadi.

O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlar faqat o'zaro savdo-munosabatlarga yaqqol ko'rinib turadi. Shu bilan birga, ular ikki mamlakat o'rtasidagi investitsiyalar va savdo aloqalarini kuchaytirishga intilishadi. Qatarning gaz va neft sohasidagi katta potentsiali bilan, O'zbekiston esa iqtisodiy diversifikatsiyani rivojlantirish, yuqori qo'llab-quvvatlash va innovatsion sohaslarini rivojlantirishga qaratiladi.

Qatarning gaz va neft sanoati dunyodagi eng katta sanoatlaridan biri hisoblanadi. Bu, uning xalqaro xarajatlarni qisqartirish va mamlakatning iqtisodiy kuchini kuchaytirishida katta ahamiyatga ega. O'zbekiston esa energiya muassasalari o'zida potentsialni o'z ichiga oladi, shuningdek, alternativ energiyalarga bo'lgan e'tiborni oshirib borayapti.

O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlar regional tashkilotlar orqali ham rivojlantirilmoqda. Ular hamkorlikni o'zaro xavfsizlik, regional barqarorlik, transport va tranzit yo'nalishlari, turizm va boshqa sohalarda rivojlantirishga intilishadi.

Diplomatik Munosabatlarda O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi diplomatik munosabatlar ham kengayib borayapti. Ular xalqaro tashkilotlar, masalan, BMT, OIK va boshqa tashkilotlar orqali hamkorlik qilishadi. Bu diplomatik munosabatlar o'zbek va qatar diplomatik elchixonalarini o'zaro birlashtirib, o'zaro aloqalarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Bular jumladan, O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi munosabatlar iqtisodiy, diplomatik va regional sohalarda o'zgaruvchanliklar va rivojlanishlarda ajralib turadi. Bu munosabatlar ikki mamlakat o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirishda muhim ahamiyatga kasb etib kelmoqda.

Ha, to'g'ri, Qatar bilan hamkorlikni rivojlantirish O'zbekistonning tashqi iqtisodiy aloqalari geografiyasini kengaytirishni talab qiladi. Bu o'zida ikkala mamlakatning iqtisodiy va diplomatik muammolari, mamlakatlararo savdo-munosabatlarning rivojlanishi, transport yo'nalishlarining o'zgarishi, investitsiyalar va boshqa sohalarda kengayishni o'z ichiga oladi. Quyidagi ko'rsatkichlar bu jarayonning muhim qismlarini ifodalaydi.

Transport va Logistika bugunning dolzarb aloqalaridan bo'lib Qatar dunyo bo'ylab muhim transport yo'nalishlarining markazi hisoblanadi. O'zbekiston esa Osiyo bo'ylab olib boriladigan Osiyo transport va tranzit koridorining bir qismidir. Shu sababli, Qatar bilan hamkorlikni rivojlantirish O'zbekistonning transport va logistik tarmog'ini rivojlantirishni talab qiladi. Buning natijasida, transport va logistik sohasida investitsiyalar, yuqori tezlikdagi transport yo'nalishlari, terminal va xavfsizlik infrastrukturasi rivojlantirilishi zarur. Qatar energiya sohasida katta potentsialga ega bo'lgan mamlakatlar ichida kelsa, ammo O'zbekiston esa alternativ energiyalar sohasida katta potentsialga ega. Bu ikki mamlakatning iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirishida energiya sohasi muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston esa qurilishda qullaniladigan energiya manbalarini o'z ichiga olgan holda, Qatar esa neft va gaz sohasidagi bilimdonliklarni o'z ichiga oladi.

Investitsiyalar va Savdo Munosabatlari borasida esa Qatarning xususiyatiga ko'ra, uning qo'llab-quvvatlash fondlari va korporatsiyalari dunyodagi savdo-sotiqning muhim o'yinchi bo'lib keladi. O'zbekiston esa investitsiya muhitini rivojlantirish, tashqi investitsiyalar va o'z ichki iqtisodiy islohotlarni olib borishga intiladi. Bu ikki mamlakat o'rtasidagi iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirishda investitsiyalar, savdo aloqalari va boshqa sohalardagi hamkorlikni kuchi rivojlantirilishi zarurdir. O'zbekiston va Qatar o'rtasidagi diplomatik munosabatlar ham mamlakatlararo hamkorlikni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston bilan Qatar

oʻrtasidagi diplomatik aloqalar orqali, savdo va investitsiya aloqalarini kuchaytirish, oʻzaro diplomatiya va siyosiy konsultatsiyalar olib boriladi.

Bular jumladan Qatar bilan hamkorlikni rivojlantirish Oʻzbekistonning tashqi iqtisodiy aloqalar geografiyasini kengaytirishni talab qilibgina qolmay ikki mamlakat oʻrtasidagi iqtisodiy va diplomatik munosabatlarni kuchaytirish, investitsiyalarni oshirish va transport yoʻnalishlarini rivojlantirish orqali amalga oshirilishi mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytish mumkinki Oʻzbekiston ning Qatar bilan tashqi siyosat strategiyasi doirasidagi munosabatlari Markaziy Osiyoning ushbu davlati koʻp vektorli siyosatining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Iqtisodiyotdan tortib madaniyatgacha turli sohalaridagi hamkorlik ikki davlat oʻrtasidagi oʻzaro hamjihatlikni chuqurlashtirish va doʻstona munosabatlarni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Qatar bilan hamkorlikni rivojlantirish Oʻzbekiston ning tashqi iqtisodiy aloqalari geografiyasini kengaytirish demakdir, bu esa oʻz navbatida uning jahon miqyosidagi rolini mustahkamlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti. <https://president.uz/uz/1422>
2. Oʻzbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari maʼlumotlari milliy bazasi. <https://lex.uz/ru/docs/-452255?ONDATE=25.05.1992%2000#-452450>
3. Oʻzbekiston Liberal-demokratik partiyasining rasmiy veb-sayti. <https://uzlidep.uz/uz/news-of-uzbekistan/7998>
4. Oʻzbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi qoshidagi Diplomatik korpusga xizmat koʻrsatish byurosining rasmiy veb-sayti. <http://www.ddsmfa.uz/uz/ozbekiston-prezidenti-shavkat-mirziyoyevning-tashqi-ishlar-vazirligi-va-mamlakatimizning-xorijiy>
5. Oʻzbekiston tarixi, oʻrta taʼlim maktablarining 11-sinf oʻquvchilari va oʻrta maxsus, kasb-hunar taʼlim muassasalari uchun darslik – T.: Gʻafur Gʻulom, 2018